

MATTHEÛS

5:14-16

De gemeente moet als een alternatieve samenleving Gods wil zichtbaar maken door haar goede werken.

GELEZEN UIT

Herziene Statenvertaling

BELUISTER OF BEKIJK

versvoorvers.org/mattheus/5-14-16

BELUISTER OF BEKIJK

Inhoud

1	Van zout naar licht	3 min	3
2	Licht voor een geestelijk duistere wereld	3 min	4
3	De gemeente als zichtbare stad en licht	5 min	6
4	Goede werken gaan verder dan zonden laten	3 min	9
5	Een radicaal christelijke tegencultuur	7 min	10
	Om verder te lezen		13

1

Van zout naar licht

Laten we verdergaan met onze studie van de Bergrede, zoals we die vinden in Mattheüs 5, 6 en 7. We zijn op dit punt nog maar tot Mattheüs 5 gekomen, en de vorige keer hebben we vers 13 tot en met 16 gelezen en zijn we die gaan bespreken. Hier geeft Jezus twee metaforen voor de gemeente. De ene is zout en de andere is licht. De vorige keer hadden we alleen gelegenheid om over het zout te spreken. Nu gaan we over het licht spreken. Maar laten we het hele gedeelte opnieuw lezen, want deze twee gedeelten zijn twee delen van één onderwijzing.

In Mattheüs 5:13 zei Jezus:

U bent het zout van de aarde; maar als het zout zijn smaak verloren heeft, waarmee zal het gezouten worden? Het deugt nergens meer voor dan om weggeworpen en door de mensen vertrapt te worden.

MATTHEÛS 5:13

De vorige keer vertelde ik dat zout in de tijd van Christus werd gebruikt om het bederf van vlees te vertragen. Dat wil zeggen: men legde vlees in zout, zodat het niet zo snel zou gaan rotten. Jezus zei dat de discipelen het zout van de aarde waren en dat zij hun taak daarom moesten zien als het uitoefenen van een conserverende werking op de geestelijke en morele toestand van de aarde. Maar Hij zei wel dat zout zijn zoutheid kan verliezen. Als dat gebeurt, zal het zijn functie niet vervullen. Het zal eenvoudigweg veracht, verworpen en door de mensen vertrapt worden.

Ik zei de vorige keer dat de moderne gemeente naar mijn mening haar zoutheid grotendeels heeft verloren. Er zijn weliswaar enorm populaire gemeenten waar vele duizenden mensen naartoe gaan, maar in veel gevallen worden deze mensen daar niet

uitgedaagd om de voorwaarden voor discipelschap die Jezus gaf serieus te nemen. Omdat ze niet worden uitgedaagd, veranderen ze dan ook vaak niet.

Het is voor mij heel verdrietig om dit te moeten melden. Ik verkneukel me er niet over en het doet me geen genoegen om dit te melden, maar er zijn veel gemeenten met duizenden leden waar mensen jarenlang kunnen komen zonder ooit te worden aangesproken op hun lievelingszonden, hun materialisme, hun begeerten, hun trots, enzovoort. Ze worden niet geconfronteerd met de kwestie van hun eigenwaarde. In plaats daarvan wordt hun eigenwaarde gekoesterd en aangemoedigd, in plaats van dat hun wordt gezegd dat ze arm van geest of zachtmoedig moeten zijn. Hun wordt niet gezegd dat ze moeten hongeren en dorsten naar gerechtigheid. In plaats daarvan wordt hun honger naar sport en amusement vaak aangemoedigd, evenals hun honger naar aanzien en populariteit. Vaak worden ze niet voorbereid op vervolging zoals Jezus Zijn discipelen daarop voorbereidde.

Het zout ontbreekt, en daardoor is de wereld niet voor moreel verval behoed zoals Jezus bedoelde dat de gemeente haar zou behoeden.

2

Licht voor een geestelijk duistere wereld

De volgende metafoor die Jezus gebruikte, is licht. Hij zei:

„U bent het licht van de wereld.”

Dat de gemeente het zout voor de aarde is, suggereert dat de aarde op een stuk rottend vlees lijkt en een conserverend middel nodig heeft, en dat de gemeente dat conserverende middel moet zijn. Wanneer Hij zegt dat de gemeente het licht van de wereld is, suggereert dat dat de wereld in duisternis verkeert en licht nodig heeft. Dat is zeker het geval als we met duisternis geestelijke blindheid bedoelen.

Zo is het werkelijk. De geestelijke werkelijkheid, het terrein van de kennis van God, het terrein van het behoud, het terrein van goed en kwaad, en zelfs de aard van de geestelijke werkelijkheid: dit zijn geen dingen die we instinctief weten. We weten deze

dingen door openbaring. De wereld, die Gods openbaring niet kent of volgt, verkeert in het duister.

Zoals Jezus bij een gelegenheid in Johannes 8 zei:

Jezus dan sprak opnieuw tot hen en zei: Ik ben het Licht der wereld; wie Mij volgt, zal beslist niet in de duisternis wandelen, maar zal het licht van het leven hebben.

JOHANNES 8:12

Toch zegt Johannes in 1 Johannes dat er mensen zijn die in duisternis wandelen en niet weten waar ze heen gaan, omdat de duisternis hun ogen verblind heeft.

Als we naar de wereld om ons heen kijken, lijkt er beslist sprake te zijn van grote blindheid, van een groot gebrek aan licht, want mensen doen wat goed is in hun eigen ogen. Veel van deze mensen zouden dat zelfs doen als het licht voor hen scheen, maar mensen doen voor een groot deel wat goed is in hun eigen ogen omdat ze het licht niet hebben gezien. Het licht is hun niet gegeven.

Wat is het licht? Jezus is het licht. Zijn onderwijzingen brengen licht. Zijn voorbeeld: Jezus is dat ware licht dat in de wereld kwam en ieder mens verlicht, volgens Johannes, hoofdstuk 1, vers 9. Dat wil zeggen: Hij verlicht ieder mens die met Hem in aanraking komt. Maar de gemeente hoort de drager van het licht te zijn.

In het boek Openbaring, in hoofdstuk 1 en vers 20, ziet Johannes zeven kandelaren, en hem wordt verteld dat deze zeven kandelaren zeven gemeenten voorstellen. Wat Hij daarmee zegt, is natuurlijk dat de gemeente als een lamp hoort te zijn. Ze hoort licht te geven.

Jezus zegt hier hetzelfde. Hij zegt:

mensen steken geen lamp aan om hem daarna onder een mand te zetten, maar zetten hem op een standaard, zodat hij licht geeft aan iedereen in huis.

Dit zegt Hij nadat Hij heeft gezegd:

wij zijn het licht van de wereld.

Dat betekent dat het huis de wereld is en dat wij het licht zijn, de lamp. God heeft ons licht gegeven. Wij geven licht aan de mensen om ons heen, tenzij onze lamp natuurlijk onder een korenmaat staat. Jezus maakte het heel duidelijk:

een stad op een heuvel kun je niet verbergen, en een lamp die niet onder een mand staat, kan door iedereen in huis worden gezien.

Soms staat onze lamp echter niet op een heuvel. Soms staat onze lamp onder een korenmaat, waar hij aan het zicht onttrokken is. Met andere woorden, er zijn momenten waarop we de waarheid kennen, maar de wereld om ons heen niet met deze waarheid verlichten.

3

De gemeente als zichtbare stad en licht

Laten we eens nadenken over deze beeldspraak van een stad op een heuvel, want Jezus gebruikte die direct nadat Hij had gezegd:

„U bent het licht van de wereld.”

Hij zei in wezen dat de gemeente als een stad op een heuvel is. Vooral 's nachts is een stad op een heuvel van enige afstand te zien, omdat de lichten van de stad in het donker van enige afstand zichtbaar zijn. Als een reiziger die 's nachts door de woestijn of over de vlakten trekt, in de verte de lichten van een verafgelegen stad ziet, weet hij welke kant hij op moet om daar te komen. De lichten zijn zichtbaar, en de gemeente hoort als een stad op een heuvel te zijn.

Het lijkt misschien vreemd om de gemeente met een stad te vergelijken, maar het volk van God is vaak met de stad vergeleken. In het boek Hebreëën wordt de gemeente, die de schrijver in hoofdstuk 12 aanduidt als de algemene vergadering en de gemeente van de eerstgeborenen, ook aangeduid als het hemelse Jeruzalem, de stad van God, de geestelijke berg Sion. Deze beeldspraak van een berg of een stad is zowel in het Oude Testament als in het Nieuwe niet ongebruikelijk wanneer er naar de gemeente wordt verwezen.

De gemeente is als een stad. Zij is een gemeenschap. Het is een groep mensen die als een gemeenschap leeft, en daarmee bedoel ik niet per se een commune. Ik bedoel als een samenleving, zoals een stad, zoals mensen die burgers van een stad zijn. Wij zijn burgers van het Koninkrijk van God, en dat Koninkrijk van God is hier op deze planeet geplant om de wereld licht te geven. Wij zijn een alternatieve samenleving, en als zodanig zouden we de wereld een alternatief moeten bieden, zodat zij licht kan hebben in plaats van haar gewone duisternis.

Denk hier eens even over na. De wereld om ons heen verkeert duidelijk in het donker. Je kunt zien hoe weinig ongelovigen om je heen weten van wat werkelijk goed en kwaad is, of van God. Mensen vormen zich een mening over God. Ze vormen zich een mening over goed en kwaad, maar als ze in het donker zijn, is hun mening niets waard. Hun mening is eenvoudigweg hun beste gok.

Maar als je christen bent, als je door Jezus Christus onderwezen bent, als je Zijn Woord kent en weet wat Hij heeft geopenbaard, dan heb je licht. Je hebt informatie die verder gaat dan je beste gok. Je hebt datgene wat God Zelf Jezus naar de aarde heeft gezonden om te openbaren. En Hij heeft Jezus niet alleen naar de aarde gezonden om het aan jou te openbaren, maar ook om het door jou aan anderen te openbaren. Zo ben je een licht voor hen, en je moet licht geven aan allen die in het huis zijn. Het is niet de bedoeling dat je dat licht verstikt door het onder een korenmaat te zetten.

Wat is dit licht precies? Wat is het licht? Misschien beschouwen we licht als informatie, en tot op zekere hoogte is het dat ook. Wanneer we zeggen dat iemand verlicht is, bedoelen we dat die persoon iets weet, en meestal denken we daarbij aan het ontvangen van informatie over iets. Kijk echter eens hoe Jezus in vers zestien, Mattheüs hoofdstuk vijf, vers zestien, het licht beschreef dat wij moeten laten schijnen. Hij zei:

laat je licht zo voor de mensen schijnen dat ze je goede daden zien en je Vader in de hemel eren.

Let op: wat zien ze? Ze zien licht. Wat is het licht? Het licht bestaat uit goede werken. Jij bent het licht, en mensen moeten jouw goede werken zien en daardoor verlicht worden. Dit betekent natuurlijk dat de gemeente de wereld niet alleen moet verlichten

door de wereld te vertellen wat God zegt en de wereld te vertellen wat God verlangt. De gemeente moet de wereld door haar eigen gedrag, door haar eigen goede werken, laten zien wat God heeft gezegd en laten zien wat God verlangt.

Dit doet misschien denken aan wat Paulus aan het begin van Romeinen 12 zei. In Romeinen hoofdstuk twaalf, vers één en twee, staat:

Ik roep u er dan toe op, broeders, door de ontfermingen van God, om uw lichamen aan God te wijden als een levend offer, heilig en voor God welbehaaglijk: dat is uw redelijke godsdienst. En word niet aan deze wereld gelijkvormig, maar word veranderd door de vernieuwing van uw gezindheid om te kunnen onderscheiden wat de goede, welbehaaglijke en volmaakte wil van God is.

ROMEINEN 12:1-2

Let erop:

pas je niet aan deze wereld aan. De wereld is duister; jij bent licht. Als je je levenswijze en je gedrag gaat aanpassen aan die van de wereld, verzwak je eenvoudigweg je eigen licht. Je zet er een korenmaat overheen en de wereld zal het niet zien. Doe juist dit:

pas je niet aan deze wereld aan, maar verander door je denken te vernieuwen. Dat wil zeggen dat je veranderd moet worden door met je denken en je daden te omarmen wat Jezus onderwees. Door dat te doen zul je volgens Paulus zichtbaar maken:

wat is die goede, aanvaardbare en volmaakte wil van God?

Hier volgt Gregg de Engelse weergave met „prove”; de HSV vertaalt dit met „onderscheiden”.

De wereld moet weten wat de wil van God is. En ze moeten die niet alleen leren kennen doordat christenen hem verkondigen; ze moeten hem leren kennen doordat christenen ernaar leven.

En:

laat je licht voor de mensen schijnen, zodat ze je goede daden zien. Dat is het licht.

4

Goede werken gaan verder dan zonden laten

Laat ik hier nu eens concreet worden. Ik geloof dat de meeste evangelische christenen weten dat ze moeten ophouden met sommige zondige dingen die de wereld doet. Voordat je christen was, lasterden sommigen van jullie misschien God. Misschien vertelde je schuine moppen. Misschien was je betrokken bij seksuele immoraliteit. Misschien was je een dronkaard. Misschien gebruikte je bewustzijnsveranderende drugs. Dit zijn heel gangbare zonden in onze cultuur. En ik weet zeker dat veel luisteraars sommige van die dingen, zo niet al die dingen, deden voordat ze behouden werden.

Wanneer je christen wordt, ben je je er hopelijk van bewust dat deze dingen weggedaan moeten worden. De meeste Evangelieverkondiging laat de zondaar, hoop ik, weten dat hij zijn dronkenschap en zijn drugsverslaving, zijn godslastering en zijn immoraliteit moet opgeven. Tot mijn schrik heb ik gemeenten aangetroffen die mensen zelfs dat niet vertellen. Maar als ze hun dat wel vertellen, is dat niet genoeg.

Jezus zei niet eenvoudigweg: „Breng je leven op orde.” Jezus zei niet alleen: „Houd op een dronkaard en een ontuchtpleger te zijn.” Dat is nog maar het begin. Dat is iets wat zou moeten gebeuren op de dag dat je je bekeert. Je bekeert je van die zonden waarvan je weet dat het zonden zijn, en je begint een leven te leiden waarin je deze verdorven wegen niet volgt. Maar er komt meer bij kijken dan dat.

Veel christenen zijn zover gekomen. Ze zijn opgehouden met het gebruiken van pornografie, met allerlei mensen naar bed te gaan en in het weekend dronken te worden. Ze hebben grove taal uit hun woordgebruik gebannen en denken: „Nu ben ik een goede christen.” Of ze een goede christen zijn of niet, is een zaak tussen hen en God. Ik ga je niet vertellen of je dat wel of niet bent. Maar het opgeven van deze grovere, in het oog springende zonden is niet alles wat komt kijken bij het laten schijnen van je licht voor de mensen. Jezus zei dat de mensen je goede werken moesten zien en je Vader moesten verheerlijken.

Als we alles gingen volgen wat Jezus zei, zouden onze werken op veel meer manieren veranderen dan alleen op die paar manieren die ik heb genoemd. We zouden niet alleen ophouden met stelen; we zouden beginnen te geven. We zouden niet alleen ophouden met allerlei mensen naar bed te gaan; we zouden bijvoorbeeld ook ophouden onze goedkeuring te geven aan amusement dat dit aanmoedigt. We zouden ophouden ons te vermaken met acteurs, actrices en musici van wie het leven zelf de levenswijzen bevestigt die wij hebben afgewezen.

Er zijn veel manieren waarop christenen verder moeten gaan in het anders zijn dan de wereld. Als de wereld ziet dat je geen overspel pleegt, maar graag naar films gaat waarin overspel een prominente rol speelt, dan weten ze eigenlijk alleen maar dat je een slappeling bent. Ze zullen niet onder de indruk zijn van je christen-zijn, want ze zullen weten dat overspel jou net zoveel vermaakt en aantrekt als het hen vermaakt en aantrekt. Je hebt alleen het lef niet meer om het te doen. Of, erger nog, misschien doe je het wel.

De huichelarij van christenen is beslist het tegenovergestelde van het licht laten schijnen. Christenen hebben zich in hoge mate aan deze wereld aangepast, terwijl Paulus zei dat ze dat niet moesten doen. Daardoor blijft de wereld zonder bewijs, zonder licht, met betrekking tot de vraag:

wat is die goede, welbehaaglijke en volmaakte wil van God?

5

Een radicaal christelijke tegencultuur

Ik zou je graag enkele cassettebanden willen aanbevelen. Ik ben hier niet om cassettebanden te verkopen. Alle cassettebanden die ik voorstel, zijn verkrijgbaar op basis van een vrijwillige gift. We verkopen hier geen cassettebanden. Maar ik wil je ten eerste aanraden een serie cassettebanden aan te schaffen die ik enkele jaren geleden heb opgenomen, onder de titel Naar een radicaal christelijke tegencultuur. Deze serie bestaat uit 24 banden. Hij is zowel op audiocassette als op videoband verkrijgbaar.

Naar een radicaal christelijke tegencultuur onderzoekt de dingen uit onze cultuur die de kerk kopieert, en stelt daar een radicaal Bijbels alternatief voor in de plaats. De serie bemoeit zich met veel terreinen van het leven. Als je dit materiaal hoort, zeg je misschien: „Prediker, je bent opgehouden met preken en bent je met onze zaken gaan bemoeien.” Reken maar dat ik dat heb gedaan. We bemoeien ons ermee. God bemoeit Zich met onze zaken. Zijn Woord bemoeit zich met onze zaken. En Hij roept ons tot een radicale heiligheid die veel verder gaat dan wij hebben gedacht, verder dan alleen het opgeven van openlijke immoraliteit en godslastering.

Het heeft te maken met de manier waarop we ons financiële leven inrichten. Het heeft te maken met de manier waarop we onze kinderen opvoeden. Het heeft te maken met de manier waarop we met onze huwelijkspartner omgaan. Het heeft te maken met de manier waarop we met onze werkgever omgaan. Het heeft te maken met de manier waarop we reageren op mensen die vijandig tegenover ons staan. Het heeft te maken met de manier waarop we een huwelijkspartner vinden.

Er zijn heel, heel veel terreinen van het gewone leven waarop de moderne kerk de opvattingen van de wereld voor een groot deel nooit ter discussie stelt. Maar de Bijbel doet dat wel. De Bijbel stelt de opvattingen van de wereld ter discussie op veel terreinen waarover je in de kerk bijna nooit zult horen preken. Ik weet niet zeker waarom de kerk daar niet over preekt, maar ik heb het gevoel dat het komt doordat de leiding van de meeste kerken ervan uit moet gaan dat hun publiek in hoge mate vleselijk is. En ze denken dat ze mensen waarschijnlijk voor het hoofd zouden stoten. Of de voorgangers hebben in veel gevallen zelf de Schriften nooit op deze punten bestudeerd en kennen de antwoorden niet.

De enige reden waarom ik deze opnamen aanbeveel, is dat ik in deze korte behandeling eenvoudigweg niet de tijd heb om deze onderwerpen uitvoerig door te nemen. Maar wat ik wil zeggen, is dat er onder christenen een alternatieve samenleving zou ontstaan als zij Jezus op elk terrein van het leven zouden gaan gehoorzamen. Als een stad op een berg zou er een andere levenswijze ontstaan, die niets minder is dan een radicaal Bijbelse tegencultuur. De wereld kan daarnaar kijken en zeggen: „Wauw, kijk eens naar die mensen.” Wanneer ik „die mensen” zeg, heb ik het niet over een bepaalde geografische plek. Christenen hoeven niet weg te trekken om ergens op een bergtop te gaan wonen. Maar waar christenen zich ook bevinden, als zij als gemeenschap en als

alternatieve samenleving op alle terreinen van het gewone leven het leven gaan leiden dat Jezus onderwees, dan zou de wereld uiteindelijk wel moeten zeggen: „Wauw, hier zijn mensen die niet naar hulpverleners gaan om bij hun verstand te blijven. Hun kinderen gebruiken geen drugs. Hun dochters raken niet zwanger. Hun huwelijken vallen niet uiteen. Ze gaan niet scheiden. Ze jagen niet hals over kop geld na. Ze krijgen geen maagzweren doordat ze meedoen aan de wedloop van het leven. Deze mensen hebben een beter leven.”

Dat is volgens mij wat Jezus voor ogen had toen Hij zei:

laat je licht voor de mensen schijnen, zodat ze je goede daden zien en je Vader in de hemel eren.

Wat ziet de wereld tegenwoordig wanneer ze naar de gemiddelde christen kijkt? Neem bijvoorbeeld een christen die op een kantoor of in een winkel werkt met andere mensen die geen christen zijn. Wat zien zij? Hopelijk zien ze in veel gevallen een radicaal heilig leven. Maar al te vaak zien ze, vermoed ik, een slap, aangetast en onverlicht leven van iemand die juist licht zou moeten kunnen geven aan hen die in de duisternis zijn. In plaats daarvan hebben degenen die in de duisternis zijn de levenswijze bepaald, en de kerk is die maar al te vaak gaan volgen.

Denk eraan dat Francis Schaeffer zei: „Vertel me wat de wereld nu zegt en doet, en ik zal je vertellen wat de kerk over zeven jaar zal doen.” Daarmee bedoelde hij dat de kerk de wereld eenvoudigweg te vaak volgt. Dat is helaas waar. Dat is beslist niet wat Jezus voor ogen had toen Hij zei dat de kerk een licht voor de donkere wereld moet zijn. Het licht maakt de christelijke levenswijze, de christelijke cultuur, zichtbaar. Die stad op een berg, die alternatieve samenleving, hoort de wereld te laten zien wat die goede en volmaakte wil van God is.

De wil van God is goed voor mensen. Dat is niet de reden waarom we ernaar handelen. We horen de wil van God te doen omdat het Hem behaagt, omdat we Hem toebehoren en omdat Hij het waard is dat wij leven op een manier die Hem behaagt. Maar een van de bijkomende gevolgen is dat Gods wil goed voor ons is. Hij is goed voor mensen en voor de gemeente. Het is goed voor de samenleving om de wegen van God te volgen. De gemeente is daar eenvoudigweg niet erg goed in geslaagd.

Ken je dat citaat nog? Volgens mij was het G.K. Chesterton die zei: „De leer van Jezus is niet uitgetoetst en ondeugdelijk bevonden. Men heeft die eenvoudigweg moeilijk bevonden en niet uitgetoetst.” Voor een groot deel zouden we moeten erkennen dat dit een juiste beoordeling is. Waar vinden we bijvoorbeeld een groep christenen die in alle aspecten van hun financiële leven radicaal als volgelingen van Jezus leven, in de manier waarop ze zich vermaken, in de manier waarop ze hun kinderen onderwijs geven, in de manier waarop ze zich als alleenstaanden gedragen wanneer ze een levenspartner zoeken, of in de manier waarop ze hun kinderen leren dat te doen? Waar vinden we mensen bij wie alles in het teken staat van het volgen van wat Jezus zei, in plaats van het volgen van het voorbeeld van de wereld? Ik denk niet dat je erg veel van zulke groepen zult vinden. Ongetwijfeld zul je ze van tijd tot tijd wel vinden, maar helaas komt het niet vaak voor.

Wat hebben we daarom? Een wereld in duisternis zonder een licht dat erdoorheen dringt. In onze huidige samenleving zien we niet vaak dat de wereld naar de kerk kijkt en zo onder de indruk raakt dat ze onze Vader, Die in de hemel is, verheerlijkt omdat ze zulke opvallend goede werken ziet. Wat ze ziet, is voor een groot deel een opvallend en betreutswaardig compromis van de kant van christenen. Ik zou zeggen dat dit in de meeste gevallen zo is. Nogmaals, ik zeg dat niet met vreugde. Ik zeg het met verdriet, maar ook in de hoop dat het sommigen ertoe kan aanzetten dit te onderzoeken en iets te veranderen.

We zullen verdergaan met Mattheüs 5 en met de rest van de Bergrede, en zelfs met de rest van het Nieuwe Testament. De serie opnamen die ik noemde, bestaat uit 24 banden en heet *Toward a Radically Christian Counterculture*.

Om verder te lezen

Alle bijbelteksten die in deze lezing aan bod komen, in de volgorde waarin ze gebruikt zijn.

- Mattheüs 5:13
- Johannes 8:12
- Romeinen 12:1-2

Lezing © Steve Gregg / The Narrow Path. Nederlandse vertaling © 2026 Vers voor Vers. De bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan de Bijbel in de Herziene Statenvertaling, © 2010/2016 Stichting HSV.